

Priprava proslave ob slovenskem kulturnem prazniku med poukom slovenščine v 9. razredu

Preparing a Celebration for the Slovenian Cultural Public Holiday in Ninth-grade Slovenian Class

Ključne besede:

proslava ob kulturnem prazniku, pouk slovenščine, 9. razred, uglasbene pesmi, zamejski pesniki, Marko Kravos, Andrej Kokot, Gustav Januš

Izvleček

V prispevku opisujem primer, kako lahko pri pouku slovenščine ob obravnavi Prešernove *Zdravljice*, Gregorčičeve *Soči* in Bevkovega romana *Kaplan Martin Čedermac* pripravimo tudi program šolske proslave ob kulturnem prazniku ter tako uresničujemo cilje, zapisane v učnem načrtu predmeta, ob tem pa učence spodbujamo, da aktivno zasnujejo proslavo in sodelujejo pri njeni izvedbi. Vsako leto proslavo pripravijo učenci devetega razreda pod vodstvom učiteljev. Predstavljam posamezne ideje in izdelke učencev.

Prispevku prilagam tudi uglasbene pesmi slovenskih avtorjev iz zamejstva z domovinsko oz. narodnostno tematiko, ki jih je ob kitari uglasbila Katrina Manfreda, tedaj učenka devetega razreda. Te pesmi so: *Moja Dežela* Marka Kravosa, *Le kaj naj storim* Andreja Kokota in *Časopis* Gustava Januša. Priložena je avtorska pesem Katrine Manfreda *Najlepše na svetu*, ki jo je tudi sama uglasbila.

Objavljeni sta tudi avtorski pesmi Lije Vermiglio *Vremec Zaljubljena in naivna* ter *Summer love*. Avtorica je bila prav tako devetošolka, ko ju je napisala. *Summer love* je uglasbila Katrina Manfreda.

Abstract

The article illustrates an example of celebrating a cultural public holiday in ninth-grade Slovenian class by learning about the poem "Zdravljica" written by France Prešeren, the poem "Soči" by Simon Gregorčič and the novel "Kaplan Martin Čedermac" by France Bevk. This allows us to not only achieve our curriculum objectives but also, by actively engaging students in the preparation of the celebration, awaken in them the awareness of their culture and their language as well as a positive attitude towards both. The article also includes examples of musicalized poems written by Slovenian poets living in the neighbouring countries that were musicalized by the then ninth-grader Katrina Manfreda. Teachers can use these examples directly in class or when preparing a celebration.

Keywords:

cultural holiday celebration, Slovenian class, ninth grade, musicalized poems, Slovenian poets in the neighbouring countries, Marko Kravos, Andrej Kokot, Gustav Januš

V prispevku predstavljam primer, kako lahko v 9. razredu pri pouku slovenščine zasnujemo proslavo ob kulturnem prazniku in obravnavi Prešernove *Zdravljice*, Gregorčičeve *Soči* in Bevkovega romana *Kaplan Martin Čedermac*. Ob tem uresničujemo cilje iz učnega načrta in z aktivnim vključevanjem učencev v pripravo proslave pri njih razvijamo zavest o obstoju lastne kulture in jezika ter pozitiven odnos do njiju. Objavljam tudi primer uglasbenih pesmi zamejskih pesnikov, ki so delo takrat devetošolke Katrine Manfreda. Učitelj posamezne primere lahko neposredno uporabi pri pouku oz. proslavi.

Šolske proslave ob državnih praznikih

Pravilnik o šolskem koledarju za osnovne šole (Uradni list RS, št. 50/12, 56/12 – popr., 20/19 in 36/19) v 6. členu, ki se nanaša na proslave, določa šoli, da zadnji dan pred dnevom samostojnosti in enotnosti, dnevom državnosti in pred slovenskim kulturnim praznikom organizira proslavo. Gre za ustaljeno prakso na šolah, a ne le zaradi določila, temveč predvsem zaradi zavesti, da je odnos vsakega Slovenca oz. prebivalca Slovenije do slovenske države in slovenskega naroda – poleg vzgoje v njegovem domačem oz. primarnem družinskem okolju – odvisen tudi od vzgoje in izobraževanja različnih vzgojno-izobraževalnih ustanov, v katere je vključen. Šola z organiziranimi oblikami skupnega praznovanja in obeleževanja pomembnih dogodkov iz slovenske zgodovine vzpostavlja in bogati medosebne odnose, daje občutek povezanosti s skupnostjo, hkrati pa okrepi domoljubje. To je po SSKJ »ljubezen do doma in domovine«, kjer se počutimo sprejete, varne in zaželenne. Proslave širijo učencu znanje o zgodovini slovenskega naroda, države in jezika, razvijajo mu narodno zavest, ponos in empatijo. Ravno tako pa širijo zavest, da živijo v Sloveniji še drugi narodi, za katere je Slovenija dom in morda celo domovina. (Priročnik za učitelje srednjih šol za proslavitev slovenskih državnih praznikov)

Učenci se – ob aktivnem vključevanju v zasnovu in izvedbo programa za prireditve ob državnih praznikih – urijo v javnem nastopanju, razvijajo pozitiven odnos do lastne ustvarjalnosti in ustvarjalnosti sošolcev ter svoje delo in delo sošolcev kritično vrednotijo. Razvijajo sposobnost medsebojnega sodelovanja in krepijo čut za odgovornost. Učenci, ki so v vlogi gledalca, prav tako razvijajo pozitiven odnos do ustvarjanja svojih vrstnikov, hkrati pa osvajajo splošno sprejeta pravila vedenja na kulturnih prireditvah. Vsi učenci pa se zavedajo obstoja kulture in jezika ter razvijajo pozitiven odnos do njiju. Oblikujejo tudi zavest o obstoju in pomenu slovenskega kulturnega praznika. (Priročnik za učitelje srednjih šol za proslavitev slovenskih državnih praznikov)

Pouk slovenščine in priprava proslave

Ko pripravljamo šolske proslave ali druge prireditve, se na šoli nenehno ukvarjamo z vprašanjem, kako v dejavnost vključiti čim več učencev in kako jih motivirati, da se bodo vanje vključevali tvorno in prostovoljno, ker bodo lahko tako pokazali svoje znanje, veščine, sposobnosti in spretnosti, ki jih morda med poukom vedno ne morejo. To ni nikoli enostavna pot, potrebno je veliko potrpežljivosti, organizacije in spretnega vodenja učitelja, da oblikuje idejno močno jedro učencev, ki se mu pridružijo posamezni učenci.

Tako smo se na šoli že pred nekaj leti odločili, da bo vsako leto generacija devetošolcev zadolžena za pripravo šolske proslave ob slovenskem kulturnem prazniku, ki je namenjena učencem 6.–9. razreda. Učenci 1.–5. razreda imajo svojo prireditev, zasnovano na podoben način.

Učence usmerjamo učiteljice slovenščine, včasih se nam pridružijo še razredniki in drugi učitelji. Da bomo proslavo pripravljali predvsem pri slovenščini, smo se odločili, ker si učenci in učenke pri tem predmetu »oblikujejo pozitivno razmerje do slovenskega jezika in do svojega prvega jezika (če ta ni slovenščina) ter se zavedajo pomembne vloge materinščine in slovenščine v svojem osebnem in družbenem življenju. Tako razvijajo svojo jezikovno, narodno in državljansko zavest, spoštovanje in naklonjenost do drugih jezikov in narodov ter medkulturno in socialno zmožnost«, kot je zapisano v splošnih ciljih učnega načrta (UN, str. 7). Drugi razlog naše odločitve je učna snov, ki jo obravnavamo pri slovenščini in je neločljivo povezana s slovenskim kulturnim praznikom. Prešernova *Zdravljica* je v 9. razredu obvezno besedilo. Na kulturni praznik ne obujamo spomina le na pesnika Franceta Prešerna, ki je dokazal izrazno moč slovenščine in jo s tem povzdignil ob bok drugim evropskim jezikom. Proslavljamo celotno slovensko kulturo, ki je gradila narodno identiteto, zaradi katere je sčasoma zrasla v željo po samostojni državi, v kateri živimo danes. Ker pri pouku uporabljamo lastno učno gradivo, si lažje razporedimo aktivnosti in čas, ki jih namenimo posamezni učni snovi. Tudi ta razlog se mi zdi pomemben.

V program vključimo (po)ustvarjalna besedila učencev, ki nastanejo pri pouku slovenščine, petje pesmi, ki se jih učijo pri glasbeni umetnosti, likovne izdelke, ki nastanejo pri pouku likovne umetnosti in izvedbo kemijskih poskusov, ki jih pripravijo učenci izbirnega predmeta. Naš cilj je, da vsak učenec nastopa na odru bodisi govorno, glasbeno (petje ali igranje glasbila) ali gibalno (ples, predstavitev športne aktivnosti ...) ali pa za program pripravi prispevek v drugačni

obliki (risba, fotografije, power point projekcija, kratek film, izdelava scene, kostumov, če je potrebno). Če so glasbene, likovne, dramske, plesne stvaritve na prireditvi dela učencev devetošolcev in so tudi kakovostne, je to dokaz o doseženih ciljih, ki jih uresničuje šola kot vzgojno-izobraževalna ustanova. Hkrati pa ponos učencev, učiteljev in navsezadnje staršev.

Obravnava književnih del z domovinsko, domoljubno tematiko

Izhodiščno tematiko proslave povezujemo z domovinsko tematiko, saj se tako povežemo s poukom, zato nekaj ur slovenščine (že v letni pripravi) namenimo pripravi za proslavo ob kulturnem dnevu. Če je treba, temu posvetimo tudi kakšno od razrednih ur, ur glasbene umetnosti ali ure nadomeščanja. Za to so potrebni sodelovanje med učitelji, njihovo razumevanje pomena takšnega načina priprave proslave in tudi podpora vodstva šole.

Čeprav je izhodiščna tematika vsako leto ista, je proslava vsakokrat drugačna, včasih manj uspešna, včasih pa tudi izjemna. Takrat jo po navadi ponovimo tudi za njihove starše na roditeljskem sestanku. Največkrat so učenci na svoje delo izjemno ponosni, četudi tega neposredno ne pokažejo. Tisti, ki nikakor ne želijo sodelovati, so zares v manjšini.

Pomembno se mi zdi, da učitelj gradi z učenci spoštljiv odnos, v katerega učenci lahko vstopajo kot sogovorniki, ki jih je učitelj pripravljen poslušati in slišati, sprejemati predloge ter ideje, četudi z njimi popolnoma ne soglaša. Učencem mora dajati občutek, da verjame vanje, jim zaupa in si želi njihovega sodelovanja. Z učenci mora govoriti tudi o tem, da so včasih posameznikove sposobnosti večje, kot se kaže na prireditvi, da pa je pomembno, da znamo delovati kot skupina, v kateri vsak prispeva svoj delež, ki je edinstven. In da v danem trenutku in danih okoliščinah ustvarimo skupaj najboljše, kar lahko. Po drugi strani je treba najti ustrezne načine, kako opogumiti tiste, ki so prepogosto spregledani. Seveda mora učitelj pred tem narediti jasno zasnovo, kako bo potekala prireditev in ponuditi več različnih dejavnosti, v katere se lahko učenci vključujejo. Učenci ne smejo biti nikoli prepuščeni sami sebi. Učencev zato pri ustvarjanju tematsko na zapiram, ampak jim ponujam možnosti in načine, da se samostojno in suvereno izražajo. Učitelj mora po mojem mnenju pokazati tudi svoj pozitiven odnos, še več – navdušenje nad kulturo, književnostjo ter jezikom, s katerimi je neločljivo povezan. Učence nevsiljivo vabi v ta svet

in jim ga odkriva. Učitelji, ki poučujemo od 6. do 9. razreda, imamo največkrat še to možnost, da lahko to gradimo več let, saj velikokrat učimo iste učence tudi do štiri leta. Če učitelj »sam ne odkriva v slovenskem jeziku in v slovenski književnosti znamenj novih in novih odkritij«, kot pravi Pavček, njegovo početje nima prav velikega smisla.

Pri slovenščini v devetem razredu obravnavamo obvezno umetnostno besedilo *Zdravljica* Franceta Prešerna, *Soči* Simona Gregorčiča in odlomek Bevkovega romana *Kaplan Martin Čedermac*, ki sta deli lokalnih/primorskih avtorjev. Ob tem učenci v skladu z učnim načrtom razumejo, uporabljajo in definirajo naslednje strokovne izraze: tema, sporočilnost književnega besedila, domovinska tema(tika), svobodni verz, likovna pesem in govorniško vprašanje. Pri pouku jezika pa učenci razumejo, predstavijo, uporabljajo in ponazarjajo naslednja jezikovna izraza: zamejci in izseljenci. Pri obravnavi teh pojmov se povežemo s predmetom geografija, saj je ta snov razložena v učbeniku¹, ki ga pri tem predmetu uporabljajo naši učenci. Ob tem učenci spoznajo še pesmi treh zamejskih pesnikov po izboru učitelja, in sicer *pesem Le kaj naj storim* Andreja Kokota (1936–2012), *pesem Časopis* Gustava Januša (1939), oba slovenska pesnika z avstrijskega Koroškega, ter *pesem Moja dežela* Marka Kravosa (1943), ki živi in ustvarja na Tržaškem.

Kokot je v svoji pesmi izpovedal izkušnje Slovencev v zamejstvu, ki so kot manjšina moteči za večinski narod. Ta zanika obstoj manjšine in ji ne priznava pravic. Pesnik se po spraševanju, ali naj zataji svoj obstoj in pusti, da zatrejo njegov materni jezik, pogumno odloči, da bo ostal, kjer je, torej doma, in da se bo uprl potujčevanju Slovencev. Ko obravnavamo pesem, so učencem v pomoč tudi naloge iz zbirke preizkusov znanja². Kravosova in Januševa pesem govorita o ljubezni do dežele in njuni povezanosti na domači kraj. V obeh sta poudarjena lepota dežele oz. vasi in bogatost življenja v njih, Kravosova pesem opeva še pokončnost, nesebičnost in dostojnost njegovih ljudi.

Po obravnavi navedene učne snovi učenci tvorijo svoje samostojno besedilo.

1. Zmožnost sprejemanja in tvorjenja pesemskih besedil razvijajo tako,

- a) da nadaljujejo pesem ali

Primer: Nadaljuj Kravosovo pesem:

» ... moja dežela je lepa,
v njej hodijo ljudje pokonci,
ne plazijo se, ne gnetejo,
niso podli ali lakomni, niso prazni

1 Raziskujem Slovenijo 9: učbenik za geografijo v 9. razredu osnovne šole.

2 Zbirka preizkusov znanja (testov) za skupinsko preverjanje znanja učencev 8. razreda osnovne šole z rešitvami; maj, junij 1999.

*ali žalostni, lačni, izdani, grdi in sami
in mrzli in mrtvi.«*

Ne!

Topli in živi smo ...

- b) samostojno tvorijo nove pesemske slike – pesem z domovinsko tematiko (lahko hvalnico ali odo reki, domovini ...) ali
- c) tvorijo likovno pesem.
- Izmed treh možnosti lahko izberejo le eno.
2. Zmožnost doživljanja, razumevanja in vrednotenja umetnostnih besedil razvijajo tako, da se strokovno in (po)ustvarjalno odzivajo na umetnostna besedila tako, da:

- a) tvorijo strnjeno ter zaokroženo besedilo o obravnavani pesmi Soči ob uporabi ključnih besed:
- nagovor reke,
  - pesnikov odziv na reko,
  - naravna lepota reke in njene barve,
  - tok reke, njena čistost in šumenje,
  - pozdrav domačih,
  - reka v gorskem in nižinskem svetu in
  - napoved vojnega viharja in poziv reki;
- b) predstavijo Prešernovo Zdravljico s poudarkom na 7. kitici in Štepančičeve ilustracije ob 7. kitici³;
- c) napišejo pismo kaplanu Martinu Čedermacu:

Primer: Predstavljaš si, da si se prejšnjo nedeljo udeležil maše, ki jo je vodil kaplan Martin Čedermac. Napiši mu pismo in v njem⁴:

- pojasni, katere kaplanove lastnosti si spoznal, kako je ravnal in kaj misliš, zakaj je ravnal tako;
- pojasni, kako bi ravnal ti, če bi bil na njegovem mestu;
- razloži, kako si razumel njegovo pridigo – ali je z njo hotel širiti krščanski nauk;
- povzemi glavno misel njegove pridige;
- utemelji, ali je imel Čedermac kot duhovnik možnost, da ljudi prepriča o ogroženosti njihovega jezika, ter kako so se ljudje odzvali;
- s svojimi besedami pojasni, kaj je pomenil Čedermac jezik in svojo trditev ponazori s primerom;
- zapiši, kaj pomeni slovenski jezik tebi, ali Slovenci skrbimo za svoj jezik in kako.

Vsak učenec tvori vsa tri besedila. Če kdo ne želi pisati po navodilih (pri a in c nalogi), lahko o obravnavanem delu in tematiki sestavi svoje poljubno besedilo. Preden učenci

začnejo s tvorjenjem posameznih besedil, jih zmeraj znova spomnim, da bomo tudi z njihovimi izdelki zasnovali proslavo. Ko pregledam besedila, se skupaj odločimo, kaj in koliko lahko vključimo v program proslave. Ob tem določimo tudi osrednjo temo oz. rdečo nit naše prireditve. Potem začnemo z zbiranjem idej.

Vsako leto učencem pripravim nabor misli oz. odlomkov književnih del slovenskih pesnikov in pisateljev o jeziku – slovenščini in domovini – Sloveniji, ki jih natisnem na manjše lističe. Učenci jih lahko prebirajo, na koncu pa si izberejo en primer. Zapišejo, kaj jim misel sporoča, kako jo razumejo, kaj menijo sami o njej ... Tudi pri tej dejavnosti dobimo droben nabor za naš program.

Primer posameznih točk prireditve

Velikokrat se zgodi, da se misel samo naučijo in so jo pripravljene deklamirati. Tako je nastal naslednji del programa proslave. Lahko je začetek ali pa vrh proslave. Učenci so (kolikor je to izvedljivo) razporejeni v obliki države Slovenije. Sprva klečijo, glavo imajo upognjeno v tla, so popolnoma pri miru in se skušajo narediti čim bolj neznatne. Ko pride posamezni učenec na vrsto, počasi vstane, se zravna, pokonci dvigne glavo in pove svoje besedilo. Večji učinek dosežemo, če se učenci ne dvigujejo po vrsti (seveda je to odvisno tudi od števila in postavitve mikrofona), pač pa iz različnih smeri. Tako mora biti gledalec še pozornejši.

1. Deklamacije učencev:

Učenec 1: *Ob uri boja ranjen si omahnil, / v očeh zamrla je neba sinjina, / in tiho, komaj slišno si še dahnil / besedo zadnjo: Srečno, domovina! // ... // Vsak dan nas kraj go-mile tvoje vodi pot ... / Na grobu drobna se smehlja cvetica. / Tako lepo, lepo je zdaj povsod: / kar si ti sanjal, danes je resnica.*

(Kajetan Kovič: Grob kraj poti)

Učenec 2: *Koder koli boste potovali, vsadite zrno to! Kjer ozeleni in zraste, tam ostanite! Ako pa ne ozeleni v dnevih treh, ga izkoplajte in pomaknite se dalje!*

(Ljudska: Ajda in Slovenci, Berilo MK za 7. razred)

Učenec 3: *Nikjer ni ozelenelo zrno: ne na bregu Črnega morja, ne po planjavah poljskih, ne po gorah nemških, le v zemlji slovenski je ozelenelo in se belo razcvело ter pri-*

³ Damjan Štepančič je ilustriral slikanico Zdravljica. Učenci slikanico in ilustracije podrobno spoznajo, saj je temu namenjena učna ura v knjižnici, kjer ob knjižničarki usmerjanju (ki je tudi izjemna poznavalka slovenske ilustracije) učenci razlagajo ilustracije in ob njih spoznavajo slovensko kulturo in zgodovino ter vzpostavljajo svoj odnos do umetnosti in slovenstva.

⁴ Navodila se navezujejo na vprašanja iz berila za 9. razred: Skrivno življenje besed, ki ga uporabljamo pri pouku.

neslo sad, prijeten in obilo koristen. In še dandanes seje Slovenec ajdo.

(Ljudska: Ajda in Slovenci, Berilo MK za 7. razred)

Učenec 4: *Vzrasla so nebesa pod Triglavom. Oko, ki jih ugleda, obstrmi pred tem čudom božjim, srce vztrepeče od same sladkosti; zakaj gore in poljane oznanjajo, da je Bog ustvaril paradiž za domovino veselemu narodu, blagoslovljenemu pred vsemi drugimi.*

(Cankar: Kurent, str. 16–17)

Učenec 5: *Slovenč – išče te sreča, / um ti je dan, / našel jo boš, / ak nisi zaspan.*

(Vodnik: Dramilo, Berilo MK za 8. razred)

Učenec 6: *Veliko v majhnem, majhno s preobiljem danega. Za pest zemlje, vendar polno prgišče lepega. Lepa je moja dežela. Meni najlepša.*

(Tone Pavček: Čas duše, čas telesa: četrti del, str. 187)

Učenec 7: *Povej še oblaček, ti bel, / obhodil že ves si svet, / je lepša dežela še kje, / kot naša, kjer sem doma?*

(Slovenija, od kod lepote tvoje?)⁵

Učenec 8: *Iz zemlje same zveni kakor velikonočno potrkanje in zvezde pojo, kadar se na svoji svetli poti ustavijo ter ozro na čudežno deželo pod seboj. Vesela domovina, pozdravljena iz vsega srca!*

(Cankar: Kurent, str. 17)

Učenec 9: *Ni nas strah nikogar pred nami, / ni nas strah prevar in psov.*

(Siddharta: Dviga Slovenija zastave, uradna himna NZS)⁶

Učenec 10: *Je vetrič veselo zapel, / preletel je prek sveta / in takih lepot ni našel nikjer / kot tule, kjer sem doma.*

(Slovenija, od kod lepote tvoje?)

Učenec 11: *Dviga Slovenija zastave v ponos, / našim junakom ta pesem naj da krila in moč. / Dviga Slovenija zastave v ponos.*

(Siddharta: Dviga Slovenija zastave, uradna himna NZS)

Vsi učenci: *Slovenija, od kod lepote tvoje! / Pozdravljamo te iz srca / in srečni tu smo doma.*

(Slovenija, od kod lepote tvoje?)

2. Postavitev slovenske zastave

Del besedila so prirejeni verzi iz pesmi *Za tihe sanjalce* Bine Štampe Žmavc, objavljene v pesniški zbirki *Roža v srcu*.

Za izvedbo te točke potrebujemo tri enako velike daljše trakove (zelo uporabna je vrtna koprena, ki jo pobarvamo) rdeče, modre in bele barve, s katerimi učenci sestavijo slovensko zastavo, tako da trakove držijo navpično drug nad drugim. Začnejo pri spodnji – rdeči barvi. Na trši papir (karton) narišemo slovenski grb, ki ga bo učenec pridržal ob postavljeni zastavi na levi zgornji strani. Nastopajočih je najmanj osem učencev: dva sta nosilca rdečega blaga, dva držita modro, dva pa belo blago. Nosilci barv so lahko učenke, ker jih povezovalka nagovarja princeska, boginje in vile, ni pa seveda nujno. Grb nosi en učenec, vse pa povezuje spraševalka, ki je že na odru, in parom, ki posamezno prihajajo na oder, postavlja vprašanja. Pari ji odgovarjajo. Točko obogati še plesno-gibalni del. V našem primeru sta se dve balerini pridružili nastopajočim na odru, ko je bila zastava postavljena. Sestavili sta koreografijo, ki se je ujemala s tempom govora nastopajočih.

- prihod rdečega para
Povezovalka: *Kdo ste princeske v rdečem, kaj vas prineslo sem je med nas?*
Nosilca rdečega blaga: *Barve slovenske zastave smo. Rožnato rdeče / kot ustnice sreče, / ki se v najslajši / poljub raztope.*
- prihod modrega para
Povezovalka: *Kdo ste boginje v modrem, kaj vas prineslo sem je med nas?*
Nosilca modrega blaga: *Barve slovenske zastave smo. Barvice plave / v rokah daljave, / ki se odprejo / v sanjsko perut.*
- prihod belega para
Povezovalka: *Kdo ste vile v belem, kaj vas prineslo sem je med nas?*
Nosilca belega blaga: *Barve slovenske zastave smo. Bele in drobne / za sanje čarobne, / ki se kot snežec / na vekah tope.*
- zastava je postavljena
Nosilci vseh barv: *In kakor ptice / sanjave hitimo / sinjkasto sanjske ...*
- prihod nosilca grba, ki prekine barve
Nosilec grba: *Oj, lepote, barv prelepih, / čakajte mene, / nikar ne hitite. / Zvezdic rumenih, / vrhov osvojenih / in košček morja / nosim vam v dar.*
Nosilci vseh barv: *Pridi, le pridi, ti naš si okras.*
Vsi (barve in grb): *In kakor ptice / sanjave hitimo / sinjkasto sanjske ... / naše slovenske - / planjave preplut ...*

⁵ Slovenija, od kod lepote tvoje je skladba Ansambla bratov Avsenik iz leta 1974. Avtorja glasbe sta brata Vilko Ovsenik in Slavko Avsenik. Besedilo je napisal Marjan Stare.

⁶ https://www.youtube.com/watch?v=UfAJGp_i2Ho, https://www.nzs.si/novica/Dviga_Slovenija_zastave_prvic_v_zivo?id=35795, <https://www.siddharta.net/si/novice/2008/10/3074/dviga-slovenija-zastave>

Primer programa prireditve v celoti⁷

1. Slovenska himna
2. Preplet deklamacij, pevskih in plesnih dejavnosti učencev, z vmesno deklamacijo in nagovorom ravnatelja
3. Zaključek

Nastop učencev smo popestrili s projekcijo (power point), ki smo jo uporabili namesto veznega teksta, zato na prireditvi ni bilo klasičnega povezovalca. Na posamezne drsnice smo napisali:

- imena nastopajočih učencev,
- avtorja in literarno delo, iz katerega je bil v tistem trenutku predstavljen odlomek, ter najpomembnejše besedne zveze v njem,
- imena učencev avtorjev besedil, učencev prevajalcev in učencev koreografov.

Priložili smo tudi skenirane portrete književnikov (Cankar, Gregorčič, Prešeren, Trubar), ki so jih narisali učenci, in nekaj drugih likovnih del učencev.

Ob posameznih točkah prireditve je en učenec prinašal na oder manjše plakate, na katerih je bilo zapisano književno obdobje in njegov časovni okvir. Pod imenom obdobja so bili zapisani najpomembnejši književni ustvarjalci tistega časa in njihova osrednja prizadevanja. Ponekod smo poudarili samo ključne besede oz. besedne zveze. Začeli smo s protestantizmom, Trubarjem in Bohoričem, končali pa z obdobjem sodobne književnosti, kamor smo uvrstili tudi dve učenki, ki sta prispevali svoje avtorske pesmi. Te plakate je učenec pritrdil na steno avle, kjer so ostali še ves teden. Za učenki avtorici je bilo to posebno priznanje, za druge učence pa spodbuda in dokaz, da je vredno aktivno sodelovati in ustvarjati.

Podroben potek prireditve:⁷

1. Slovenska himna

Učenci se v spremstvu učiteljev zberejo v šolski avli in se po oddelkih posedejo na zanje vnaprej določena mesta. Ob znaku zborovodkinje in spremljavi učenke na klavirju vsi prisotni vstanejo in zapojejo slovensko himno.

2. Preplet deklamacij, pevskih, glasbenih in plesnih dejavnosti učencev, z vmesno deklamacijo in nagovorom ravnatelja

- glas šolskega zvonca in po njem deklamacija Bohoričevih nasvetov o primernem vedenju v šoli (npr. štirih učencev (lahko tudi več), ki naj delujejo resno in posnemajo glas odraslih).

»Ko pride učenec v šolo, naj gre takoj na svoje mesto, ki mu ga je določil učitelj, in naj ga ne zapusti, če ga ne prisili k temu nujen razlog ali učiteljev ukaz.

Če mora učenec zapustiti svoj prostor, naj se to zgodi z učiteljevim dovoljenjem; prosi naj ga za dovoljenje tako, da prej pove določen latinski izrek.

Ko dobi dovoljenje za izhod, naj se čimprej vrne in naj ne ubija časa z neumnimi šalami ali z drugimi nesramnostmi, da ne bo dajal učitelju vzroka, da ga upravičeno in zaslužno kaznuje.

Ko se vrača, naj gre takoj spet na svoje mesto brez hrušča in ne da bi svojega soseda nadlegoval. Na učiteljeva vprašanja naj točno odgovarja in vedno naj pazljivo posluša, kaj se naroča ali recitira.» (Adam Bohorič, Odlomek iz šolskega reda)

Zapis na 1. drsnici:

imena nastopajočih

1550 – prva slovenska knjiga, Primož Trubar

prizadevanje protestantov za razvoj šol

Adam Bohorič: Odlomek iz šolskega reda

- deklamacija Valvasorjevega posvetila v knjigi *Slava vojvodine Kranjske*:

»V svesti si tega, menim, da sem dolžan, svojo drago domovino Kranjsko ne le sam zase častiti, marveč žarke nje ne slave tudi v daljni svet pošiljati, zlasti ker sem opazil, da leži ta odlična Vojvodina Kranjska s svojimi imenitnimi lastnostmi, čeprav je lep biser med cesarskimi dednimi deželami, vendarle pri mnogih tujcih zavita v globoko nepoznanje.« (Janez Vajkard Valvasor)

Zapis na 2. drsnici:

ime nastopajočega

Janez Vajkard Valvasor: Slava vojvodine Kranjske, odlomek iz posvetila v knjigo

draga domovina, dolžan sem te častiti, žarki tvoje slave, lep biser

- pevska točka: uglasbena pesem Marka Kravosa *Moja dežela*

To pesem kot tudi vse ostale zapete na tej prireditvi (razen Zdravljice) je uglasbila ob kitari učenka, ki se je kita-

⁷ V šolskem letu 2017/18 smo z devetošolci (9. a in 9. b) pripravili prireditev. Pri prireditvi smo sodelovali: Zvonka Kajba, Andreja Premrl Prosen, Milena Prinčič, Gordana Štucin, Barbara Trampuš ter Miloš Mattiazzi in Iztok Trampuš.

re do takrat učila šele tretje leto. V ta namen se je zbrala skupina osmih devetošolk, ki so pesmi zapele. Za nastop so svoji skupini nadele tudi ime. Na naši šoli so s temi pesmimi gostovale še potem, ko so že bile srednješolke ob našem tradicionalnem večernem branju ob začetku bralne značke. Njihovo petje smo na šoli tudi posneli in te posnetke uporabljamo pri obravnavanju teh pesmi z novimi generacijami.

Zapis na 3. drsnici:
Vokalna skupina Oliva – imena pevk
Marko Kravos (zamejski Slovenec, tržaški pesnik):
Moja dežela
Uglasbitev in kitara: ime učenke
»Moja dežela
je dežela sonca«
»moja dežela je vrt z rožami«
»moja dežela je lepa,
v njej hodijo ljudje pokonci«

- deklamacija posameznih verzov iz Gregorčičeve pesmi *Soči* (1. del pesmi)

Zapis na 4. drsnici:
imena nastopajočih
goriški slavček
Simon Gregorčič: Soči

- pevska točka: pesem o ljubezni do domačega kraja, ki ostaja za izpovedovalko zagotovo najlepši, kljub temu da potuje in spozna tuj svet. Napisala in uglasbila jo je ista učenka.

Zapis na 5. drsnici:
Vokalna skupina Oliva – imena pevk
Ime in priimek avtorice: Najlepše na svetu
Besedilo, uglasbitev in kitara: ime učenke

- deklamacija odlomka Župančičeve pesmi *Z vlakom* (Berilo MK za 9. razred) (dva učenca):

»Z menoj, ve zvezde, z menoj, ve planine!
Razširi, raztegni se, króg domovine,
razpni se kot morje
v brezbežno obzorje,
dom moj!«

»Kamor stopi mi noga – na tvojih sem tleh ...
kamor nese me jadro – na tvojih valeh ...
kamor hoče srce – pri svojih ljudeh ...«

Zapis na 6. drsnici:
imena nastopajočih
Oton Župančič: Z vlakom (odlomek)

- pevska točka: uglasbena pesem Gustava Januša: *Časopis*

Zapis na 7. drsnici:
Vokalna skupina Oliva – imena pevk
Gustav Januš (zamejski Slovenec, avstrijska Koroška):
Časopis
Uglasbitev in kitara: ime učenke

- deklamacija pesmi Gustava Januša *Časopis* v italijanščini
 Pesem je prevedel v italijanščino učenec, ki je dvojezičen, saj je njegov oče Italijan. Deklamirale so jo tri učenke izbirnega predmeta italijanščina.

***Il giornale*⁸**

Nel giornale è
scritto tutto
nero su bianco.
Se voi sapere qualcosa
del sole, dell'erba
e della bella natura
devi venire nel mio villaggio
e guardare
fuori dalla finestra e
non nel giornale, perché
nel giornale è
scritto tutto
nero su bianco.

Zapis na 8. drsnici:
imena nastopajočih
Gustav Januš: Il giornale
Prevod pesmi Časopis: ime in priimek učenca

Gustav Januš: Časopis

<i>V časopisu je</i>	<i>in pogledati</i>
<i>vse črno na belo</i>	<i>skozi okno in</i>
<i>tiskano.</i>	<i>ne v časopis, ker</i>
<i>Če hočeš kaj zvedeti</i>	<i>v časopisu je</i>
<i>o soncu, o travi,</i>	<i>vse črno na belo</i>
<i>o cvetočem drevesu,</i>	<i>tiskano.</i>
<i>moraš priti v mojo vas</i>	

- branje odlomka iz pisma kaplanu Martinu Čedermacu
 Napisala ga je učenka. Tudi interpretacija je njena. Učenka sedi za mizo za platnom, osvetljenim z lučjo, na robu

⁸ Primer prevoda pesmi v italijanščino. Ker za objavo učenčevega prevoda nimam dovoljenja, sem pesem prevedla Z. Kajba.

odra, čim bolj oddaljena od gledalcev, da se vidi le njena silhueta. Sedi in piše pismo. Glasno in z ustreznimi premori prebira odlomek.

Katrina Manfreda: Odlomek iz pisma kaplanu Martinu Čedermacu

»Če bi bila jaz na vašem mestu, bi želela storiti enako, a ne vem, če sem iz pravega testa – tako hrabra, močna v hotenju ... Mislim, da ste svojo zadnjo pridigo namenili temu, da ste nas opozorili, prosili, naj ne zavržemo svojega jezika. Vse, kar ste želeli, je bila ena misel: naj se oklepamo svojega jezika in branimo dediščino naših očetov. Tudi meni slovenščina pomeni ogromno: v njej lahko izrazim svoje misli, tako lepe in prijazne kot grobe. V njej pišem, ko nihče ne sliši mojih besed. V njej govorim, ko bi me kdo rad poslušal, v njej dajem in sprejemam nasvete, odločitve, znanje in ljubezen. Ni jezika, v katerem besede »hvala«, »oprosti« in »rad/a te imam« lepše zvenijo. Mislim, da bi tudi drugi začutili to povezanost z jezikom – še posebej, če je materni. Nekaterim je celo nerodno priznati, da so Slovenci. Zakaj? V tuji državi sem na potovanju na eni izmed tabel prebrala napis v njihovem jeziku, ki je sporočal: »Veter, ki obkrožaš svet: povej vsem, da ljubimo svoj narod!« Pa sem pomislila: zakaj ni pri nas nobene take table? Zakaj tajimo svoj narod? Zakaj ponosno ne oznanjamo, da smo Slovenci? Gospod kaplan, potrebujemo vas. Vaše pridige so izjemne in resnično upam, da bom slišala še kakšno. Vsi bi jo morali. Vaše besede se dotaknejo še tako trdega srca in ga ogrejejo.«

Zapis na 9. drsnici:
Odlomek iz pisma kaplanu Martinu Čedermacu –
borcu za pravice slovenskega jezika v zamejstvu
Napisala in bere: ime učenke

- deklamacija in gibalna predstavitev Kajuhove pesmi *Drobna pesem*

Šest deklet, ki obiskujejo plesne šole, se je združilo, čeprav plešejo različne sloge, se naučilo pesem in sestavilo koreografijo. Z gibi so ponazarjale rast in razvoj življenja – od neznatnega in majhnega k velikemu. Z deklamacijo pesmi so ustvarjale ritem in hitrost gibov. Da ne bi prihajalo do nesporazumov, sem jim s pogovorom pomagala pri izbiri osrednje koreografije.

Zapis na 10. drsnici:
Imena nastopajočih
Karel Destovnik Kajuh: *Drobna pesem*
Koreografija: ime učenke

- nastop nogometašev (5 učencev)

Ob spremljavi odlomka pesmi *Slovenija gre naprej* (izvajalcev Kreslina, Lovšina in Predina) pritečejo na oder nogometaši v dresih šolske nogometne reprezentance. Pozdravijo se s šolskim pozdravom⁹: »Fran, Fran, Fran ...« in žonglirajo, si podajajo žogo oz. izvajajo različne spretnosti z žogo.

Zapis na 11. drsnici:
Imena nastopajočih
Fran – šolska nogometna reprezentanca

- prihod ravnatelja, deklamacija in nagovor
Ravnatelj po prihodu na oder ponovi verz iz prejšnje pesmi: »... v dobrem in v slabem za Slovenijo živimo.« Najprej se obrne k nastopajočim dekletom, potem tistim v dvorani in deklamira 5. kitico *Zdravljice*. Svoj pogled usmeri še k fantom in pove šesto kitico. Vsem prisotnim čestita ob prazniku in spregovori nekaj besed o pomenu praznika kulture.

Zapis na 12. drsnici:
Gospod ravnatelj (ime in priimek)
France Prešeren: *Zdravljica*, 5. in 6. kitica

- misel učencev o pomenu *Zdravljice* za slovenski narod (to so misli iz naloge po koncu obravnave pesmi)

Zapis na 13. drsnici:
Imeni nastopajočih
O Prešernovi *Zdravljici*

- deklamacija pesmi *Zaljubljena in naivna*, ki jo je napisala še ena učenka, ob deklamaciji še koreografija, katere avtorica je učenka, ki jo tudi izvaja in ni ena izmed tistih, ki so že plesale ob Kajuhovi pesmi.

Lija Vermiglio Vremec: *Zaljubljena in naivna*

Med odmorom čakam
pred tvojim razredom.
Ko prideš ven,
ti sledim s pogledom.

Gledam, ko se smeješ,
a nasmehi niso zame,
saj si v trenutku
ti pozabil name.

Rekel si, da bo za vedno,
a zveza je končala bedno.
Kar tako si me pustil
in še drugo si dobil.

⁹ Ime naše šole OŠ Frana Erjavca Nova Gorica, zato ime šolske nogometne reprezentance Fran.

Nikoli nisem občutila večje jeze
kot zaradi te tvoje pretveze.
Zelo lepo si to speljal
in še drugo zapeljal.

Jaz naivna še nasedem,
da zate sem edina jaz.
A ko sem rekla, da te ljubim,
videla sem tvoj obraz.

Nesramen si in beden,
moje ljubezni nisi vreden.
A čeprav vem, da zlomil si me,
neumna jaz še ljubim te.

Zapis na 14. drsnici:
Imeni nastopajočih
Ime in priimek avtorice: Zaljubljena in naivna
Koreografija in ples: ime učenke

- pevska točka: uglasbena pesem učenke, ki je napisala že zgornjo pesem Zaljubljena in naivna. Pesem je napisala v angleščini z naslovom *Summer love*. Njena sošolka jo je uglasbila.

Lija Vermiglio Vremec: Summer love

At the end of school
I fell for him.
He was hot & cool
we should be a good team.

Like I liked him, he liked me.
I thought: can you & me become WE?
Between us were some things.
Our love gave us wings.

We were rushing
we only had one summer.
I was blushing.
There was no time. What a bummer.

He was my summer love
I thought he'll be mine forever
nobody belived me, that I'm serious,
but I just said: whatever.

I really loved him with all my heart,
but it did end as it start.
It was hard to be apart,
it was like a dart to my heart.

I thought, we could make it,
but we couldn't take it.
Because of tears I couldn't see
your stupid face when you dumped me.

We were rushing
we only had one summer.
I was blushing.
There was no time. What a bummer.

He was my summer love
I thought he'll be mine forever
nobody belived me, that I'm serious,
but I just said: whatever.

But I just said: whatever

Zapis na 15. drsnici:
Vokalna skupina Oliva – imena pevk
Ime in priimek učenke: Summer love
Uglasbitev in kitara: ime učenke

- deklamacija Kokotove pesmi *Le kaj naj storim* v angleščini, prevod je bilo delo učenca

Tukaj prilagam prevod Polone Završnik, učiteljice angleščine na naši šoli. Učenčev prevod, ki ga ne morem objaviti, se je nekoliko razlikoval od učiteljčinega, zanimiv pa je bil njun pogovor o tem, kako kaj prevesti in zakaj tako. O vprašanju, kako prevesti jezik v besedni zvezi scefrati jezik: kot organ – *tongue* ali kot sredstvo sporazumevanja – *language*, smo razpravljali z učenci. Enoznačnega odgovora nismo našli, smo pa veliko razmišljali o večpomenskosti besed.

What should I do

I struck a table,
but you said it was too loud.
I uttered an honest word,
but you said it was too real.
I told you I was here,
but you said I was lying.
What else should I do?
Should I again bury myself in me for decades
and suppress my word and deny my origins?
Or should I let them
completely shred my tongue
and stamp it down into the ground
where it grew out of?
No!

I am here and here I shall stay,
standing tall among your messianic intentions!
pevska točka: uglasbena pesem Andreja Kokota *Le kaj naj storim*

Na oder pridejo vsi devetošolci. Pesem zapojejo le pevke, pri zadnjem delu (*NE! // Tu sem in tu bom ostal // in se postavil med vaše mesijanske račune!*) se jim pridružijo ostali in ga zapojejo čim glasneje.

Zapis na 16. drsnici:
Imeni nastopajočih
Andrej Kokot: *What should I do*
Prevod pesmi *Le kaj naj storim: ime in priimek učenca*

Andrej Kokot: Le kaj naj storim

Udaril sem v mizo,
pa ste rekli, da je bilo preglasno.
Izrekel sem odkrito besedo,
pa ste rekli, da je bila preresnična.
Povedal sem vam, da sem tu,
pa ste rekli, da lažem.
Le kaj naj še storim?
Ali naj se spet za desetletja
zakopljem vase in dušim
svojo besedo in tajim svoj izvor?
Ali naj pustim,
da mi do konca scefrajo jezik
in ga steptajo v zemljo,
iz katere je zrasel?
NE!
Tu sem in tu bom ostal
in se postavil med vaše mesijanske račune!

Vokalna skupina Oliva – imena pevk in vsi deveto-
šolci

Andrej Kokot: *Udaril sem v mizo*
Uglasbitev in kitara: ime učenke

3. Zaključek

Zapis na 17. drsnici:
Zahvaljujemo se vam za vašo pozornost.
Jutri pa si privoščite zares kulturni dan.

Sklep

Čeprav je takšna priprava kulturne prireditve idejno, organizacijsko in časovno zahtevna, se vedno potrudi, da je najučinkovitejša pri doseganju ciljev: povezo-
vati se v skupnost, ki ji pripadamo, razvijati svojo osebnost in sposobnosti s slovensko kulturo, spoznavati slovenski je-
zik in se ga učiti ljubiti, hkrati pa (p)ostati odprt in dojem-
ljiv za svet okoli nas.

Literatura

Ansambel bratov Avsenik: *Od kod lepote tvoje?* Dostopno na: <https://www.youtube.com/watch?v=V8mrWXvGTAE> (16. 12. 2019).

Bohorič, Adam, 1976: *Reformacijsko slovstvo: izbrano delo*. Izbral in ure-
dil Jože Pogačnik. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Cankar, Ivan, 1995: *Kurent: starodavna pripovedka*. Zbirka Klasiki Kon-
dorja XI. Ljubljana: Založba Mladinska knjiga.

Destovnik, Karel, 1966: *Zbrano delo. Pesmi*. V Ljubljani: Zavod Borec.

Honzak, Mojca et al., 2014: *Dober dan, življenje: berilo za 8. razred osnov-
ne šole*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Honzak, Mojca et al., 2015: *Skrivno življenje besed: berilo za 9. razred
osnovne šole*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Kocjan, Šimec, 1990: *O domovina, ti si kakor zdravje: slovensko berilo za
šesti razred osnovne šole*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Kodre, Petra, 2014: *Od glasov do knjižnih svetov 9: samostojni delovni zve-
zek za slovenščino v 9. razredu osnovne šole: jezik in književnost*. Ljubljana:
Rokus Klett.

Koroška slovenska poezija = Carinthian Slovenian poetry, 1984. Celovec =
Klagenfurt: Hermagoras-Mohorjeva. Columbus. Ohio.

Kovič, Kajetan: *Grob kraj poti*. Dostopno na: www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-EVU3OSXH/?query=%27contributor%3DKajetan+Kovi%C4%8D%27&pageSize=25&language=eng (16.12. 2019).

Kravos, Marko, 1972: *Trikotno jadro*. Koper: Lipa. Trst: Založništvo
tržaškega tiska.

Mohor, Medved Udovič, Saksida, Golob, 2007: *Sreča se mi v pesmi
smeje (berilo za 7. razred osnovne šole)*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Pavček, Tone, 2010: *Čas duše, čas telesa: četrti del*. V Ljubljani: Slovenska
matica.

Pečnik, Jožica et al., 2014: *Priročnik za učitelje srednjih šol za proslavitev
slovenskih državnih praznikov: aktivno državljanstvo in domovina*. Ljub-
ljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo. Dostopno na: <https://www.zrss.si/pdf/ADD-prirocnik-za-proslavitev-drzavnih-praznikov.pdf> (16.
12. 2019).

Pravilnik o šolskem koledarju za osnovne šole. Dostopno na: www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV11347 (16.12. 2019).

Prešeren, France, 2014: *Zdravljica*. Zbirka Zlata bralka, zlati bralec. Ljub-
ljana: Društva Bralna značka Slovenije – ZPMS: Mladinska knjiga.

Rak, Peter: *Gustav Januš – pesem se mu zdi nekaj vzvišenega*. Dostopno
na: [https://www.delo.si/kultura/knjiga/pesem-se-mi-zdi-nekaj-praznic-
nega.html](https://www.delo.si/kultura/knjiga/pesem-se-mi-zdi-nekaj-praznicnega.html) (16. 12. 2019).

Siddharta, 2008: *Dviga Slovenija zastave. Uradna nogometna himna*. Do-
stopno na: https://www.youtube.com/watch?v=UfAjGp_i2Ho (16. 12.
2019).

Slovenija gre naprej [Zvočni posnetek], 2000. Ljubljana: Nogometna zveza
Slovenije. Dostopno na: <https://www.youtube.com/watch?v=tCgFgoeJ-2VI> (16. 12. 2019).

Štampe Žmavc, Bina, 2010: *Roža v srcu*. Zbirka Deteljica. Ljubljana: Mla-
dinska knjiga.

Učni načrt. Program osnovna šola. Slovenščina. [Elektronski vir]. Ljub-
ljana: Ministrstvo za šolstvo: Zavod RS za šolstvo, 2018. Dostopno na:
[https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Osnovna-sola/
Ucni-nacrti/obvezni/UN_slovenscina.pdf](https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Osnovna-sola/Ucni-nacrti/obvezni/UN_slovenscina.pdf) (16.12. 2019).

Valvasor, Janez Vajkard, 1968: *Slava vojvodine Kranjske: Izbrana poglavja*.
Izbral in prevedel Mirko Rupel. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Verdev, Helena, 2015: *Raziskujem Slovenijo 9: učbenik za geografijo v 9.
razredu osnovne šole*. Ljubljana: Založba Rokus Klett.

Zbirka preizkusov znanja (testov) za skupinsko preverjanje znanja učen-
cev 8. razreda osnovne šole z rešitvami: 1999, 2000, 2001, 2000, 2002. 6.,
spremenjena izdaja, 1. natis. Zbirka Preverjanje znanja. Ljubljana: Zavod
Republike Slovenije za šolstvo.

Andrej Kokot: LE KAJ NAJ STORIM

(uglasbila Katrina Manfreda)

Am

Udaril sem v mizo,

F **C** **G**

pa ste rekli, da je bilo preglasno.

Am **F**

Izrekel sem odkrito besedo,

C **G** **Am**

pa ste rekli, da je bila preresnična.

F **C**

Povedal sem vam, da sem tu,

G

pa ste rekli, da lažem.

Am **F** **C** **G**

//:Le kaj naj še storim?://

Am **F**

Ali naj spet se za desetletja

C **G**

zakopljem vase in dušim

Am **F** **C** **G**

svojo besedo in tajim svoj izvor?

Am **F**

Ali naj pustim,

C **G**

da mi do konca scefrajo jezik

Am **F**

in ga steptajo v zemljo,

C **G**

iz katere je zrasel?

Am

//:NE!

F **C** **G**

Tu sem in tu bom ostal

Am

NE!

F **C** **G**

Tu sem in tu bom ostal

Am **F** **C** **G**

in se postavil med vaše mesijanske račune!://

Am **F** **C**

...in se postavil med vaše račune...

Marko Kravos: MOJA DEŽELA

(uglasbila Katrina Manfreda)

C

Moja dežela

G

je dežela sonca,

F **G**

je dežela širne vode,

C **G**

je dežela pravice in burje,

F **G**

kamenja in brinja,

C **G**

F

dežela ladij in hrumečih strojev

G

in smeja,

C **G** **F**

moja dežela je vrt z rožami,

C **G**

je hiša, je modra asfaltna cesta,

F **G**

je svetilka, je sadje in regnat na stojnici,

C **G**

je vino in zvestoba ali ljubezen,

F **G**

je bonbon ali igrača,

C **G** **F**

moja dežela je lepa,

C **G** **F**

v njej hodijo ljudje pokonci,

F **Am**

ne plazijo se, ne gneteje,

F **Am** **F**

niso podli, ali lakomni, niso prazni

Am **F** **Am**

ali žalostni, lačni, izdani, grdi in sami

F **Am**

in mrzli in mrtvi.

Gustav Januš: ČASOPIS (uglasbila Katrina Manfreda)

G
V časopisu je
D
vse črno na belo
G
tiskano.

C **G**
Če hočeš kaj izvedeti
D
o soncu, o travi,
C
o cvetočem drevesu,
G **D**
moraš priti v mojo vas
C
in pogledati
G
skozi okno in
D
ne v časopis, ker
G
v časopisu je
D
vse črno na belo
G
tiskano.

Katrina Manfreda: NAJLEPŠE NA SVETU (uglasbila Katrina Manfreda)

A **D** **A** **E**
Moja pranona je vedno trdila:
A **D** **A** **E**
»Verjemi, najlepše na svetu je pri nas!«
A **D** **A** **E**
A ona po svetu ni nikdar hodila,
A **D** **A** **E**
preprosto ljubila svoj pusti je Kras.

F#m **A** **D** **E**
Jaz pa sem spoznala visoke vulkane
D **E** **F#m** **E** **D**
in črne otoke, nastale iz njih.
F#m **A** **D** **E**
Spoznala ravnine, dežele prostrane
D **E** **F#m** **E** **D**
in morja prekrasna, //:človeku navdih://.

F#m **A** **D** **E**
Sem videla stare, kamnite vasice
D **E** **F#m** **E** **D**
in mesta mogočna iz belih kamnin,

F#m **A** **D** **E**
sem zrla v gore, zelene ravnice,
D **E** **F#m** **E** **D**
spoznala ljudi sem //:različnih vrlin://.

A **D** **A** **E**
A vendar se vselej potihoma vesela
A **D** **A** **E**
vračam domov, prihajam nazaj.
A **D** **A** **E**
To meni je topla, domača dežela
A **D** **A** **E**
s prekrasnim jezikom – tu zame je raj.

F#m **A** **D** **E**
Ni reke je lepše, kot Soča je naša,
D **E** **F#m** **E** **D**
ni jam bolj bogatih, kot zmore jih Kras
F#m **A** **D** **E**
in ni ga gorovja, ki Alpe prekaša –
D **E** **F#m** **E** **D**
gotovo je na svetu najlepše pri nas!

Lija Vermiglio Vremec: SUMMER LOVE

(uglasbila Katrina Manfreda)

A **E**
At the end of school

F#m **D**
I fell for him.

A **E**
He was hot and cool,
F#m **D**
we should be a good team.

A **E**
Like i liked him, he liked me.
F#m **D**
I thought: can you and me become WE.
A **E**
Between us were some things.
F#m **D**
Our love gave us wings.

E
We were rushing,
D
We only had one summer
E
I was blushing.
D **N.C.**
There was no time, what a bummer.

A **E** **D**
He was my summer love.
A **E** **D**
I thought he will be mine forever.
A **E** **D**
Nobody belived me, that I'm serious,
A **E** **A**
but I just said – whatever.

A **E**
I really loved him all my heart,
F#m **D**
but it did end as it start.
A **E**
It was hard to be apart.
F#m **D**
It was like a dart to my heart.

A **E**
I thought we could make it,
F#m **D**
but we couldn't take it.
A **E**
Because of tears I couldn't see
F#m **D**
your stupid face when you dumped me.

We were rushing ...